

Posudek na diplomovou práci Olgy Zitové

Málokterá diplomová práce potřebuje posudek ve smyslu hodnocení jako práce Olgy Zitové. Jde totiž nesporně o práci výborně promyšlenou, strukturovanou i výborně napsanou, jednu z nejlepších, které jsem četl. Olgu Hromadovou Zitovou jsem měl možnost sledovat více než pět let, během nichž se dvakrát zúčastnila mezinárodních studentských konferencí Interfaces a absolvovala zahraniční stáže v Kostnici (měsíc) a ve Vídni (semestr). Některé teze své diplomové práce přednesla již před dvěma lety na konferenci mladých germanistů na FF UK. V současnosti pracuje v Ústavu formální a aplikované lingvistiky MFF UK, je aktivní členkou Centra pro studium holokaustu a židovské literatury na FF UK; připravuje se k rozsáhlejší práci o pražském židovském časopise Selbstwehr.

Už od publikování průkopnického článku Jiřího Opelíka Olbrachts reife Schaffensperiode sub specie seiner Übersetzungen aus Thomas Mann und Lion Feuchtwanger v roce 1967 vědělo několik zasvěcených literárních vědců o tom, že je třeba podrobněji zpracovat téma Thomas Mann a Ivan Olbracht na pozadí aktualizace mýtu. Stalo se to až nyní a je zásluhou Olgy Zitové, že si česká germanobohemistika může připsat další splněný úkol. Autorka začíná úvodem, technickými poznámkami, vymezením pojetí mýtu ve vztahu k literatuře (jak se později ukáže, v případě Manna a Olbrachta půjde v případě dvou děl o mýtus náboženský resp. starozákonní a dalších dvou děl lidový resp. národní), mýtu u Thomase Manna a tvorbě i překladatelské činnosti Ivana Olbrachta v letech třicátých. Analytická část se podrobněji soustřeďuje na čtyři klíčové prózy: Mannovy rozsáhlé romány Josef a bratři jeho a Doktor Faustus, Olbrachtův román Nikola Šuhaj loupežník a triptych próz Golet v údolí. Zde nacházíme velké množství samostatných interpretací a interpretačních postřehů. Oceňuji zejména to, že autorka se nedala strhnout ke spekulacím či prvoplánovým výkladům a držela se ukazatelů textů. Zejména v případě Thomase Manna se přitom Olga Zitová musela vyrovnat s obširnou mannovskou literaturou (často u nás nedostupnou). V závěru uvažuje jednak o možné přímé inspiraci (genetické působení prvních tří dílů josefovské tetralogie na Olbrachtova díla, zejména tzv. Krásných rozhovorů a mýtické identifikační formule), jednak o typologických analogiích mezi Mannovou a zralou Olbrachtovou tvorbou. Jednu z takových analogií nachází ve varování před fanatismem jako apelu na rozum implicitního čtenáře. Jinou ve vztahu mezi kolektivně závazným mýtickým vzorem a emancipujícím se individuem. Další analogie hledá v oblasti poetiky, například v pojetí vypravěče. Z hlediska ontogeneze Olbrachtovy tvorby došlo ve třicátých letech, tedy v době Olbrachtových mannovských překladů a vzniku Nikolaj Šuhaje a Goletu v údolí, ve srovnání s předchozím obdobím k pozoruhodnému kvalitativnímu vzestupu. Právě aktualizace mýtu, ke které patrně přispěla i inspirace dílem Thomase Manna a která byla součástí širšího pohybu české kultury, přispěla k polyperspektivnosti a univerzálnímu rozměru těchto děl.

Práci Olgy Zitové velmi rád doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

1.9. 2012

Jiří Holý

